«ՅՈԹԸ ՍԱՐԻ ԵՏԵՎՈՒՄ…»

հայրենաճանաչողական-գիտակրթական մրցույթ-փառատոն

#Յոթը_Սարի_Ետևում

Հովհաննես Թումանյանի թանգարան ՊՈԱԿ-ը, «Պատմամշակութային արգելոց-թանգարանների և պատմական միջավայրի պահպանության ծառայություն» ՊՈԱԿ-ի հետ համատեղ, մեկնարկում են **«Յոթը սարի ետևում…»** հայրենաճանաչողական-գիտակրթական մրցույթ-փառատոնը: Նախագիծը միտված է համայնքային մշակութային ժառանգության ուսումնասիրմանը, պահպանմանը և հանրայանացմանը: Փառատոնին մասնակցել կարող են 13 տարին լրացած ՀՀ քաղաքացիները:

Ամառային արձակուրդները լավ հնարավորություն են հայրենի բնաշխարհը, հուշարձանները, տեղի մարդկանց, նրանց ավանդույթներն ու կեցաղը ուսումնասիրելու, այդ ուսումնասիրություններից հավաքած տեղեկատվությունը մշակելու և հանրայնացնելու, ինչպես նաև վերաարժևորելու համար:

Փառատոնի մասնակիցները կարող են ուսումնասիրություններ կատարել իրենց հայրենի բնակավայրում՝ ընտրելով լայն հասարակությանը անհայտ մշակութային ժառանգության օբյեկտ: Հայաստանի բոլոր քաղաքներում և գյուղերում կան մարդկանց կողմից քիչ թե շատ մոռացված հուշարձաններ, գործող կամ անհայտ սրբավայրեր, ավերված կամ խոնարհված եկեղեցիներ, խաչքարեր, փառավոր անցյալի ականատես քաղաքատեղիներ, ամրոցներ ու բերդեր, քարավանատներ և այլն: Հնարավոր է, որ այսօր էլ մեր կողքին ապրում են տատիկներ և պապիկներ, որոնք գիտեն բազմաթիվ ավանդազրույցներ, լեգենդներ, առասպելներ ու պատմություններ հայոց բնաշխարհի, բույսերի ու կենդանիների, հուշարձանների, տիեզերքի ու մարդկանց, նրանց կենցաղի մասին: Անշուշտ, այդ բանավոր պատումները նրանք լսել են իրենց նախնիներից: Փառատոնի մասնակիցների համար գրի առնելու և ուսումնասիրության նյութ կարող ենք լինել նաև հարուստ ժառանգության այս շերտը:

Ուսումնասիրությունը նաև պահպանության միջոց է, իսկ պահպանությունը ենթադրում է նաև ֆիզիկական ոչնչացման դեմ ուղղված քայլեր:

Մրցույթ-փառատոնի նպատակը

Ինչպես ճշմարտացիորեն նշում է Հովհ. Թումանյանը՝ «Մենք մեզ չենք ճանաչում և աշխատում ենք մեզ ճանաչել: Մեզ ճանաչելու համար, հետզհետե մեր շուրջը դիտելով ու մեր ներկան քննելով հանդերձ, ուզում ենք թափանցել մեր անցյալը, ուսումնասիրել մեր հին կյանքն ու պատմությունը:

Վաղուց ասված է, թե անցյալի պատմությունը մի լուսատու լապտեր է, որ ամեն մի ժողովուրդ ձեռքին պետք է ունենա իր ճանապարհին անմոլոր գնալու համար:

«Ամեն մի ազգի ինքնաճանաչության համար ազգագրությունն ու հնագիտությունը բռնում է առաջնակարգ կարևոր տեղ»:

Եվ այս ճանապարհին չափազանց կարևոր է, որ ***«մեր երեխաներն ու պատանիները ճանաչեն ու սիրեն իրենց հայրենիքը:*** *Սիրեն ոչ թե կույր ազգասերի սիրով, այլ գիտակից, ինտելիգենտ մարդու սիրով, որ սերն ազնիվ լինի, առողջ ու բովանդակալի»*:

Դեռ մանուկ օրերից հայրենի բնությունից ստացած ոգեշունչ սերը դեպի հնագիտությունը առիթ դարձավ, որ Թումանյանը ծանոթանար յուրաքանչյուր խաչարձանի, հուշակոթողի կամ մամռակալած, բայց իր մեջ հազար ու մի գաղտնիք պահող քարաբեկորի:

Ինչպիսի՛ ոգևորությամբ է խոսել Թումանյանը Լոռվա բնաշխարհի չքնաղ հուշարձանների մասին, դարձել կենդանի ուղեկցողը Լոռի այցելած իր բոլոր հյուրերի համար: Հաճախ իր հոդվածներում, բանավոր զրույցներում մանրամասներ է հաղորդել Դսեղի պատմությունն իրենց մեջ ամփոփող Սիրուն խաչի, Բարձրաքաշ Սուրբ Գրիգորի վանքի և այլ հուշարձանների մասին:

Եվ ահա, մեր աչքի առաջ ունենալով Թումանյանի օրինակը, փորձենք ինքներս դառնալ մեր գյուղի, մեր համայնքի հնագույն պատմական շերտերի փնտրողը, բացահայտողը, կրողն ու պահպանողը:

Լինել մրցույթ-փառատոնի մասնակից՝ նշանակում է սկսել ճանաչել հայրենի բնակավայրը, չլսված և չտեսնված լեգենդների հետքերով դեպի անհայտ հուշարձաններ կազմակերպել ճանաչողական-գիտական արշավներ: Սա եզակի հնարավորություն է Ձեզ համար՝ բացահայտել Ձեր համայնքը և ականջալուր լինել նախնիների կանչին և պատգամին:

Մրցույթ-փառատոնի նպատակն է.

1. Համայնքի բնակիչների կենսական միջավայր բերել իրենց հարազատ բնակավայրի պատմամշակութային ժառանգությունը, համայնքում ստեղծել հայրենաճանաչողության, համայնքի պատմամշակութային հայտնի և անհայտ հուշարձանների նկատմամբ հետաքրքրություն և հոգատարություն:
2. Մրցույթ-փառատոնի շրջանակում կազմակերպել գիտահանրամատչելի ուսումնասիրություններ իրականացնելու հնարավորություն: Որպես ուսումնասիրող հանդես է գալիս համայնքի բնակիչը, ով կարող է գտնել իր քաղաքում կամ գյուղում տարիներ շարունակ թաքնված մշակութային ժառանգության արժեքավոր, չուսումնասիրված օբյեկտ, իսկ պատշաճ ուսումնասիրությունների և ներկայացված լավագույն արդյունքի դեպքում արժանանալ հատուկ սահմանված մրցանակային անվանակարգերի:
3. Գտածոները հնարավորութուն կտան մասնակցին վերաարժեքավորել իրենց համայնքը, մտորել համայնքի զարգացման տեսլականների մասին. ստեղծել համայնքը ներկայացնող բրենդը, դարձնել տուրիստական վայր, զբաղվել բնակիչների ինքնակրթությամբ և այլն:
4. Մրցույթ-փառատոնը հնարավորություն կտա ծանոթանալ նոր մասնագիտությունների հետ, կօժանդակի կրթությունը շարունակելու և մասնագիտական կողմնորոշմանը:

ՄԵԿՆԱՐԿԻ ՊԱՏՐԱՍՏՎԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

Մրցույթ-փառատոնի ժամկետները

Հայտերի ընդունման ժամկետ՝ 15/07-10/08 2020թ.

Ուսումնասիրությունների փուլ՝ 15/07-10/09 2020թ.

Արդյունքների ներկայացում՝ 10-15/09/2020թ.

Արդյունքների ամփոփում՝ 26/09/2020թ.

Մասնակիցների տարիքային չափանիշները

1. «Յոթը սարի ետևում…» հայրենագիտական մրցույթին կարող են մասնակցել 13 և բարձր տարիքի անձինք:
2. Մասնակցել կարող են անհատապես և խմբով:
3. Եթե մասնակիցն անհատ է և անչափահաս, ապա պետք է մասնակցի չափահաս ուղեկցողի հետ (ծնող, ուսուցիչ, եղբայր և այլն):
4. Եթե խմբային մասնակցություն է, խումբը պետք է ունենա չափահաս տարիքի ավագ:
5. Ցանկալի է, որ անհատների և խմբերի մասնակցությունը կոորդինացվի համայնքի դպրոցի կողմից՝ տնօրինության թույլտվությամբ՝ դասղեկի, պատմության ուսուցչի կամ պատմական գիտություններին հարող մասնագետի անմիջական հսկողությամբ:

Մրցույթին անդամագրման կարգը.

1. Մասնակցության հայտը լրացնելու համար՝

   Անհատական մասնակցության հայտ՝ https://bit.ly/3qXf3WZ

   Խմբային մասնակցության հայտ՝ https://bit.ly/3epEkaV

   Ուշադրություն՝ պետք է լրացնել բոլոր դաշտերը՝ առանց բացառության:
2. Հայտը լրացնել հավաստի և գործող տվյալներով: Բոլոր կոնտակտային տվյալները պետք է լինեն հասանելի մրցույթի մեկնարկի նախորդող օրվանից մինչև մրցույթի ամբողջական ավարտը՝ առավոտյան ժամը 10:00-ից մինչև երեկոյան 18:00-ն:
3. Հայտադիմումը պետք է լրացնի
   - Անհատը (եթե չափահաս է)
   - Պատասխանատուն (եթե մասնակիցը անչափահաս է)

- Խմբի պատասխանատուն՝ ավագը (եթե մասնակցությունը խմբային է)

Ավագը իր դաշտային օրագրի առաջին էջում պետք է արտագրի կամ ամրացնի հայտադիմումի վերջում առկա, մրցույթի պատասխանատուների կոնտակտային տվյալները և բոլոր հարցերի դեպքում հետևի միայն պատասխանատուների ուղղորդումներին:

4. Հայտադիմումը լրացնելուց և ուղարկելուց հետո՝ 3 օրվա ընթացքում կազմակերպիչները կհաստատեն այն կամ կուղարկեն շտկման՝ հետադարձ հասցեով:
5. Հաստատումը ստանալուց հետո խմբի կամ անհատի հետ կազմակերպվում է առցանց քննարկում, որի ընթացքում պարզաբանվում են մրցույթ-փառատոնի գործնական բոլոր մանրամասները:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մասնակցության համար անհատը կամ խումբը պետք է ընտրի մշակութային ժառանգության 2 հիմնական տիպերին (նյութական և ոչ նյութական) պատկանող օբյեկտ[1]:

1.Պատմամշակութային հուշարձանի «Նյութական մշակութային ժառանգության օբյեկտներ» ուսումնասիրություն

Նյութական մշակութային ժառանգությունը ներառում է ինչ որ նյութից պատրաստված կամ կառուցված, շոշափելի առարակներ կամ ճարտարապետական կառույցներ: Այդ օբյեկտները բովանդակում են պատմական իրադարձության, նշանավոր անհատի, մարդկային կենսափորձի մասին պատմող հիշողություններ կամ գեղարվեստական կատարելիություն:

ա) հնագիտական՝ քարեդարյան կայաններ, քարայր-կացարաններ, հնագույն և միջնադարյան բնակատեղիներ, ամրոցներ, դամբարանադաշտեր, գերեզմանոցներ, մեգալիթյան կոթողներ, ժայռապատկերներ, վիմագրական հուշարձաններ, հնագիտական մշակութային շերտեր.

բ) պատմական՝ պատմության և մշակութային նշանավոր իրադարձությունների և նշանավոր գործիչների հետ առնչվող կառույցներ, կոթողներ, հուշահամալիրներ, գերեզմաններ.

գ) քաղաքաշինական և ճարտարապետական՝ պատմական բնակավայրերի, թաղամասերի, փողոցների, այգիների կառուցապատման հատվածներ, բնակելի պալատական, պաշտամունքային, հասարակական, արտադրական և ճարտարագիտական կառույցներ, ժողովրդական տներ, ճարտարապետական կոթողներ.

դ) մոնումենտալ արվեստի՝ մոնումենտալ քանդակագործության, գեղանկարչության և դեկորատիվ արվեստի նմուշներ:

[1] Ուսումնասիրության ենթակա մշակութային հուշարձանի ընտրությունը իրականացնում է անհատը կամ խումբը, ինչը իրականացվում է պատասխանատուների պարտադիր համաձայնությամբ: Թանգարանը ընտրության վրա ազդեցություն ունենալ չի կարող:

2. Ոչ նյութական մշակութային ժառանգության օբյեկտներ Ոչ նյութական ժառանգության են պատկանում մարդկանց կենսաձևի, հավատքի, հմտությունների հետ աղերսված մտքեր և շարժումներ, որոնք չունեն նյութական կրիչ, և դրանց գոյության հիմնական ձևը հիշողության մեջ պահպանվելը և փոխանցվելն է: Ոչ նյութական մշակույթի հուշարձաններ են՝ ավանդույթներ, բանավոր պատմություն, կատարողական արվեստ, սոցիալական պրակտիկա, ավանդական վարպետություն, ներկայացումներ, ծեսեր, գիտելիք և հմտություններ, որոնք համայնքի ներսում փոխանցվում են սերնդից սերունդ:

«Ոչ նյութական մշակութային ժառանգությունը» դրսևորվում է հետևյալ բնագավառներում.

ա) բանավոր ավանդություններ և արտահայտություններ, ներառյալ լեզուն՝ որպես ոչ նյութական մշակութային ժառանգության փոխանցման միջոց,

բ) կատարողական արվեստներ,

գ) սոցիալական սովորույթներ, ծեսեր, տոնակատարություններ,

դ) բնությանը և տիեզերքին վերաբերող գիտելիքներ և սովորույթներ,

ե) ավանդական արհեստներ

3. Հայրենի համայնքի պատմություն /հայրենի բնաշխարհի, նյութական և ոչ նյութական մշակութային ժառանգության համալիր ուսումնասիրություն/

Ուսումնասիրության օբյեկտի ընտրության ամրագրում

Հայտադիմումի լրացումը ենթադրում է նաև ուսումնասիրության համար ընտրված մշակութային ժառանգության օբյեկտի ներկայացում: Հայտի հաստատումից հետո ընտրված օբյեկտը փոփոխության ենթակա չէ, այն ամրագրվում է մրցույթ-փառատոնի աշխարհագրության մեջ և ներկայացվում է մասնագիտական հանձնաժողովին՝ որպես ներկայացվելիք թեմա: Ուսումնասիրության առարկա հանդիսացող հուշարձանի ընտրության համար կազմակերպիչները ներկայացնում են մի քանի ուղղորդումներ, որոնք հիմնականում կազմվել են անվտանգության ռիսկերի ներառմամբ:

Ցանկալի է ընտրել համայնքին մոտ, երթևեկելի ճանապարհներով ապահովված հուշարձան:

1. Ցանկալի է ընտրել մոտակայքում էլեկտրականության և ջրի աղբյուրներ ունեցող հուշարձան:
2. Բարձր լեռնային, հարուստ խոտածածկույթով, թփուտներով պատված, անտառային ռելիեֆներին մոտիկ հուշարձանները կա՛մ բացառել, կա՛մ ընտրել ավազի, ծնողների, ուսուցչի համաձայնության և խիստ հսկողության դեպքում:
3. Կիսաքանդ, քարաթափումներով հուշարձանները կա՛մ բացառել, կա՛մ ընտրել ավազի, ծնողների, ուսուցչի համաձայնության և խիստ հսկողության դեպքում:
4. Ջրային ավազանների մոտիկ առկայությունը համարել ռիսկային գոտի ֆիզիկական անվտանգության համար:
5. Բանահավաքության դեպքում հավաստիանալ, որ այն անձը, ով հանդիսանում է ուսումնասիրության օբյեկտ, չունի վարակիչ հիվանդություններ, բանահավաքության գործնական փուլում պահպանել սոցիալական հեռավորություն, կրել դիմակ:

ՄՐՑՈՒՅԹ-ՓԱՌԱՏՈՆ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է ՀԵՏԵՎՅԱԼ

ԱՆՎԱՆԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԸ

Անվանակարգ - 1

❖ **Պատմաճարտարապետական հուշարձանի «նյութական մշակույթի» ուսումնասիրություն**

Շնորհվում են՝

«Աշխարհիբեկ Քալանթար»

«Նիկողայոս Մառ»

«Թորոս Թորամանյան» մրցանակներ

Անվանակարգ - 2

❖ **Ոչ նյութական մշակութային ժառանգության ուսումնասիրություն**

Շնորհվում են՝

«Գարեգին Սրվանձտյանց»

«Երվանդ Լալայան»

«Սարգիս Հարությունյան» մրցանակներ

Անվանակարգ – 3

❖ **Հայրենի բնաշխարհի և հուշարձանի լավագույն լուսանկար**

Շնորհվում է՝

«Արամ Վրույր» մրցանակ

Խրախուսական՝

❖ **Ամենահետաքրքրական և շարունակելի ուսումնասիրություն** անվանակարգ:

Շնորհվում է՝

«Ղևոնդ Ալիշան» հատուկ մրցանակ (շնորհում է «ԱրխեոԱրտ և ԼԱԲ» ՀԿ):

- **Նյութական և ոչ նյութական մշակութային ժառանգության վերաբերյալ զուգորդված լավագույն աշխատանք** անվանակարգ:

Շնորհվում է **«Հովսեփ Օրբելի»** հատուկ մրցանակ (շնորհում է «Պատմամշակութային արգելոց-թանգարանների և պատմական միջավայրի պահպանության ծառայություն» ՊՈԱԿ):

- Մրցույթ-փառատոնում շնորհվում է «**Հովհ. Թումանյան» Գրան պրի** մրցանակ:

ՄԵԿՆԱՐԿԻ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ[2]

Մեկնարկի օրը արշավախումբը կամ անհատը սկսում է իր ուսումնասիրությունները, որոնք ընթանում են երկու ուղղությամբ՝ տեսական և գործնական:

Տեսական ուսումնասիրություններ

Արշավախումբը /կամ անհատը/ ուսումնասիրում է ընտրած թեմայի վերաբերյալ գիտական գրականություն, կատարում մշակումներ, կատարում հավաքչական աշխատանք (հատակագծեր, չափագրություններ, լուսանկարներ և այլն): Ուսումնասիրությունները կոորդինացնում է համայնքի համապատասխան մասնագիտացմամբ ուսուցիչը կամ անկախ գիտնականը: Այս ուսումնասիրությունների ընթացքում մասնակիցները կարող են դիմել կազմակերպիչների օգնությանը, որոնք կփորձեն տրամադրել անհրաժեշտ գրականություն, կամ մասնագիտական առցանց քննարկում կազմակերպել: Մասնագիտական գրականությունից օգտվելը պետք է կազմակերպել նման ուսումնասիրությունների համար կազմված ընթացակարգով:

Գործնական ուսումնասիրություններ

Այցելություն հուշարձանի տարածք, կամ բանահավաքության մեկնարկ:
Հուշարձանի այցելության ժամանակ ցանկալի է, որ խումբը /կամ անհատը/ ունենա որոշակի տեսական գիտելիքների պաշար տվյալ հուշարձանի մասին և ծանոթ լինի հուշարձանի ուսումնասիրության անվտանգության կանոններին՝ ըստ դրա տեսակի:

Օժանդակ աղբյուրներ ուսումնասիրությունների համար

1. Ուսումնասիրության բոլոր փուլերում մասնակիցները կարող են առցանց քննարկումներ ունենալ հնագետների, հուշարձանագետների, մշակութաբանների, ազգագրագետների, ճարտարապետների և տարբեր ճյուղերի մասնագետների հետ՝ կապված հարցերի բովանդակությունից:

[2]Մրցույթի մեկնարկից առաջ կազմակերպիչների մոտ ըստ կարգի ամրագրված են անհատի կամ խմբի ուսումնասիրության օբյեկտ հանդիսացող մշակութային հուշարձանի տվյալները: Ընտրված նյութական և ոչ նյութական մշակութային հուշարձանը չի կարող փոփոխվել:

2. «Պատմամշակութային արգելոց-թանգարանների և պատմական միջավայրի պահպանության ծառայություն» ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցները լինելու են ուսումնասիրությունների վերահսկողները, նրանք ևս կօգնեն մասնակիցներին գտնելու անհրաժեշտ տեղեկատվությունը:
3. Մարզերի երկրագիտական թանգարանները, գրադարանները ևս կարող են աջակցել մասնակիցներին, ծրագրի համար անհրաժեշտ գրականության և նյութերի փնտրտուքում:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Արդյունները ներակայացվում են առցանց: Հատուկ նախագծի համար գործող էլ. փոստին ուղարկվում են ուսումնասիրությունների արդյունքները՝ կազմակերպիչների կողմից հաստատված ձևաչափի համաձայն: Արդյունքները ստացվելուց հետո ուղարկվելու են մասնագիտական հանձնաժողովի կողմից ուսումնասիրության: 2 շաբաթվա ընթացքում որոշվելու են հաղթողները, անվանակարգերը և հրապարակվելու են կազմակերպիչների պաշտոնական կայքէջերում: Բացի մասնագիտական հանձնաժողովից, ամեն ուսումնասիրության մասին կարծիք են արտահայտնելու համայնքի կորդինատորները՝ ուսուցիչները, անկախ գիտնականները և օժանդակ մասնագիտական խումբը:

Աշխատանքների ներկայացման ձևաչափը կազմվում է ըստ թեմայի և գիտական ղեկավարի նախընտրած տարբերակի:

Անհրաժեշտ լրակազմի առկայություն[3]

1. Մրցույթին մասնակցելու համար անհատը կամ խումբը պետք է ունենա առարկայական լրակազմ և հետևի դրա օգտագործման կարգին:

   Լրակազմ.

   Հանդերձանքը /գիտահետազոտական արշավի դեպքում/ – հարկավոր է կրել տաբատ, երկար գուլպաներ, ունենալ արևապաշտպան գլխարկ, սպորտային կամ ճտքավոր ոտնամաններ (փակ, լեռնագնացության համար հատ տակացուով), դիմակ, թաշկինակ, հենափայտ:

[3] *Ուշադրություն՝ լրակազմի ամբողջական առկայությունը ապահովում է մասնակից խումբը կամ անհատը:*

Դաշտային պայուսակ - (ուսապարկ կամ հարմարավետ և տարողունակ կտորե տոպրակ)

Դաշտային ուսումնասիրությունների օրագիր (պարտադիր) – օրագիրը նախատեսված է դաշտային ուսումնասիրությունների ժամանակ անհրաժեշտ գրառումները կատարելու համար: Օրագիր պետք է ունենան բոլոր մասնակիցները, մասնակիցը իր օրագրի առաջին էջում պետք է գրի անուն ազգանունը, խմբի անունը (եթե խումբը ունի անուն), կոնտակտային տվյալները, իսկ էջի ստորին հատվածում մրցույթի կազմակերպիչների կոնտակտային տվյալները:

Գրենական պիտույքներ – Գրիչ, մատիտ և ըստ նախասիրությունների:

Տեսանկարահանող 1 սարք – Ուսումնասիրությունների մեկնարկային և ընթացիկ աշխատանքներից լուսանկարներ և տեսանյութեր ապահովելու համար: Ինչպես նաև աշխատանքի արդյունքում հավաքված ուսումնասիրությունները ներկայացնելիս լրացուցիչ նյութի համար:

Տաք վերնահագուստ, անձրևից պաշտպանվելու միջոց, ջրաման, չոր սնունդ, լուցկի (լուցկին միայն ավազի մոտ), աղբի համար մի քանի տոպրակ:

- **Հուշում**

Առաջին անհրաժեշտության բժշկական պարագաներ- **Դեղատուփի** մեջ անհրաժեշտ է ունենալ ստերիլ փաթեթավորված բինտ կամ անձեռոցիկ, որը պիտանի է երկար պահպանման համար: Ոչ ստերիլ փաթեթավորման բինտը նույնպես անհրաժեշտություն է, քանի որ այն շատ հարմար է հարբուխի ժամանակ՝ որպես մեկ անգամ օգտագործվող թաշկինակ, կամ էլ որպես արյունահոսություն կանգնեցնող սեղմիչ:

Առաջին անհրաժեշտության պարագաներից են նաև.

1. ստերիլ և ոչ ստերիլ բամբակը,
2. սովորական և հականեխիչ կպչուն ժապավենը,
3. կաթոցիկը,
4. քսուքների համար նախատեսված փոքրիկ թիակները,
5. սնդիկային ջերմաչափը,

6. դիմակը՝ քիթ-կոկորդային հիվանդությունների համար:
7. Յոդը, որը կկիրառվի մանր վնասվածքների ախտահանման և տարբեր նպատակների համար: Մեծ տրամաչափի և խորը վերքերի դեպքում այն մշակում են յոդով՝ միայն եզրերից, որպեսզի չգրգռվի առանց այն էլ վնասված հյուսվածքը (այլընտրանք է Բետադինի լուծույթը, որով մշակում են նույնիսկ բաց վերքերը):
8. Կալիումի մանգանաթթուն (մարգանցովկա), որի նոսր լուծույթն օգտագործվում է թունավորման կասկածի ժամանակ՝ ստամոքսի և աղիների լվացման նպատակով: Իսկ խիտ լուծույթով մշակում են խիստ աղտոտված վերքերը:

Գիտահանաչողական արշավի մեկնարկից 1 օր առաջ

1. Ավագը կապ է հաստատում կազմակերպիչների հետ և տեղեկացնում արշավի մեկնարկի օրվա և ժամի մասին:
2. Ավագը ստուգում է բոլոր մասնակիցների լրակազմը և դրա մասին տեղեկացնում կազմակերպիչներին (ցանկալի է լուսանկարներով կամ տեսանյութով):
3. Ավագը տեղեկանում է բոլոր մասնակիցների առողջական վիճակի մասին՝ մասնակցի ծնողներից:
4. Մեկնարկի օրվանից առաջ հարկավոր է քնել առնվազն 8 ժամ և ճանապարհ ընկնել առավոտյան նախաճաշելուց հետո:

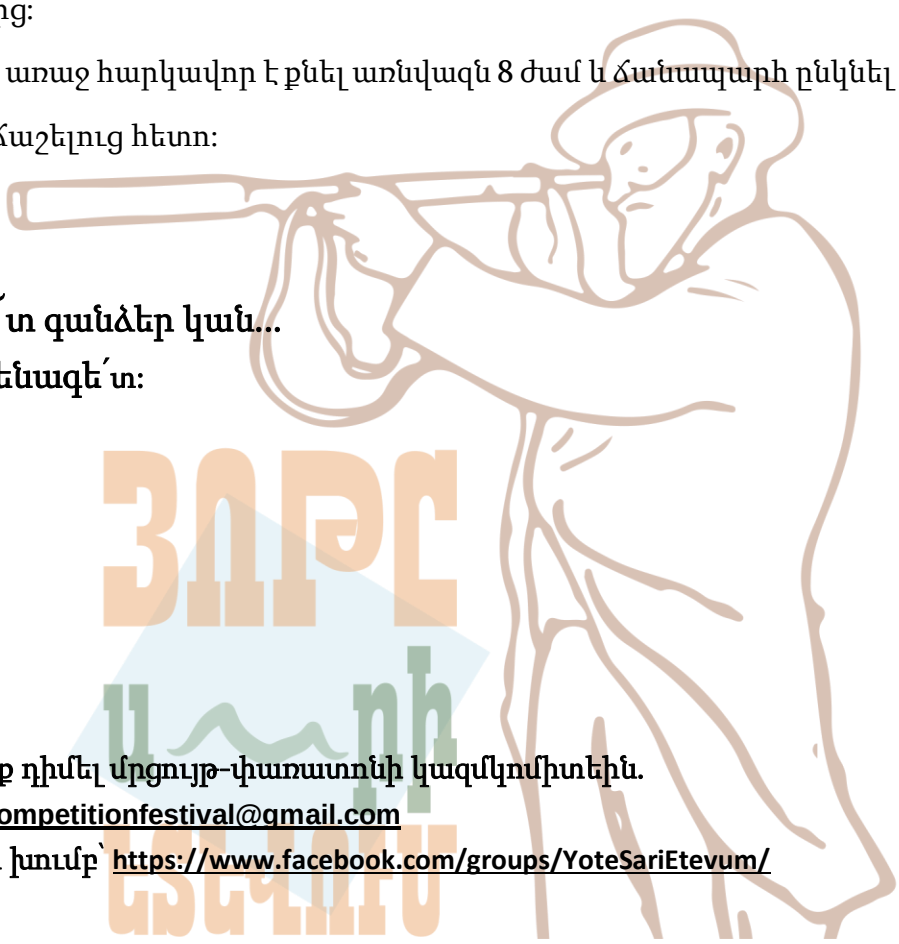

Յոթը սարի ետևում, շա՛տ գանձեր կան...
Հաջողություն քեզ Հայրենագե՛տ:

Հարցերի դեպքում կարող եք դիմել մրցույթ-փառատոնի կազմկոմիտեին.
Առաջնային կապի միջոց՝ **competitionfestival@gmail.com**
Պաշտոնական ֆեյսբուքյան խումբ՝ **https://www.facebook.com/groups/YoteSariEtevum/**
Հեռ. (+374 010) 560021